

Radert... 62

SUOMEN TEOLLISUUSLEHDEN

Kotitaiide

V * Marraskuu * 1902

OSASTO (A) HUONESISÄSTÄSTÄ JA TAJ- DETEOLLISUUTTA VARTEN

SJÄH KAA-
SÄ KAA-
MISEN * *
JONKA JAA-
RELLISUUS-
TO. * * *

TOIMIKUNNAN osaa ottavat: ~ ~ ~

Väinö ja Yrjö Blomstedt · Verner v. Es-
sen · Birger Federley · K. Kallio · Armas
Lindgren · Asko Nyström · Vilho Penttilä ·
Eliel Saarinen · Anna Sahlstén · Magnus
Schjerfbeck · Lars Sonck · Victor Sucks-
dorff · Louis Sparre · Helena Wilenius ym.

TOIMIKUNNAN PÄÄKOKOUS: ~ ~ ~ ~ ~

Wladimirinkatu 1. * Huhti 10-2. * Puhelin 644.

POSTIOSOITE: Suomen Teollisuuslehden Kotitaiide.

TILAAJAIN: 8 mk H-gissä, 8 mk 50 p. ristositeessä.

B-osastoa voi tilata myös erikseen 3 mk. H-gissä
3 mk. 50 p. ristositeessä. Kotitaiide ilmestyy
kaksi kertaa vuoroin A-, vuoroin B-osastona.

Tämän numeron toimitti Yrjö Blomstedt.

I V-KERTÄ.
(A) V.

MITENKÄ YHTEISTOIMINNAN KAUTTA KÄSITEOLLI- SUUTTA JA KOTITYÖTAITOJA MAASEUDULLA OLISI KOHOTETTAVA.

Kirj. Yrjö Blomstedt.

II.

Kun varsinainen työ tilapäisesti loppuu, kun kato on vienyt viljan tai muuten vaikean toimeentulon aika uhkaa kansaa, täytyy sen tuntea omassa kädessään väkevä, keinotaidollinen voima, joka elämisen ehdot voi turvata. Tällaiseen yhteistoimintaan kansan kätevyuden kehittämiseksi, käsiteollisuuden kohottamiseksi ja yksilön tulevaisuuden turvaamiseksi ryhtyköön jokainen niin hyvin asianosainen kuin osatonkin kansalainen, niin kaupunkilainen kuin maaseudun asukaskin. Lähimäisen rakkaus siihen pakottaa, isänmaan edistys siihen velvottaa.

Lähimmät toimenpiteemme tässä yhteistyössä kohdistuisivat ensinnä alustavaan tietopuoliseen työhön, joka tarkoittaisi kansan käsityötaidon tilan ja käsiteollisuusolojen nykyisen kannan tutkimista ja selville saamista. Sitte vasta, kun tiedetään tarkoin, mitenkö olo ovat eri paikoissa, voidaan ryhtyä tuumaamaan käytännöllisiä keinoja asiain edistämiseksi.

Ehdottelen näin ollen, että alustava työ suunniteltaisiin seuraavaan tapaan:

I. *Kaikkien kansalaisten, kaupunkilaisten ja maalaisten: ammattilaisten, yksityisten työntekijäin, talollisten, renkien, palvelijattarien ja torpparien, mutta myös säätyläisten olisi liityttävä vapaaseen yhteistoiminta-seuraan, joka harrastaisi käsityötaidon ja olojen kehittämistä koko maassa ja erityisesti paikallisessa piirissään.*

Koska seuran työ aluksi on alustavaa laatua, ei pitäisi olla mitään määrättyä jäsenmaksua. — Tilapäiset menot korvattaisiin vapaasti keräyksen kautta. — Näin voisivat kaikki, köyhimmätkin tulla neuvotteluista ja keskusteluista osallisiksi. Näin olisi asianharrastajilla tilaisuus perehtyä tosioloihin. Suorastaan asianosalliset tulisivat näkemään, että heidän parastaan tarkotetaan. He'olisivat tilaisuudessa valvomaan, ettei seurasta muodostuisi liikettä, joka ehkäsee hei-

dän entiset itsenäiset toimintansa, vaan harrastaa heidän yhteistä parastaan.

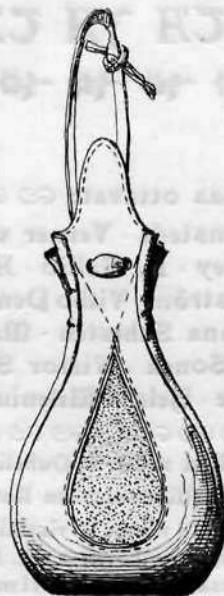
Koska yhteistyössä tarvitaan kaupungissa viranomaisten ja maalla johtomiesten apua, olisi suotavaa, että seuraan liittyisi henkilöitä, jotka voisivat vaikuttaa tämän kansallisen yhteis asian edistymiseen.

II. *Edellämainittuun seuraan liittyneiden ja yleensä kaikkien kansalaisten tulisi pitää kunniansanaan kotimaisten ja paikallisten käsiteollisuustuotteiden kannattamisen ostamalla ja teettämällä mikäli mahdollista yksinomaan kotimaisia ja oman seudun tavaroita.*

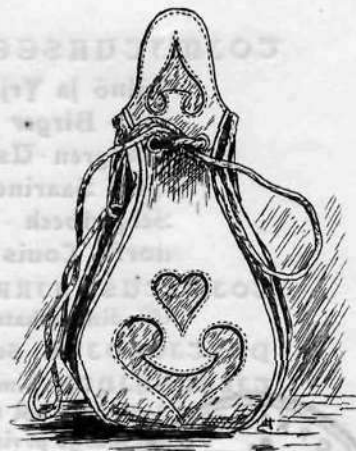
Täten muodostuisi ikäänkuin vapaa kieltäytyminen muokalaisten käsityöntuotteiden käyttämisestä, ja kauppiat olisivat sekä velvotetut että katsoivat edulliseksi hankkia oman maan teoksia myytäväksi. Tuotteiden vilkas kysyntä kehottaisi yhä useampia ammattilaisia parantelemaan teostensa kuosia. Kotityön harjottajat saisivat tilaisuuden pysytellä koko perhe omassa työssään ja näin voisivat heidän teoksensa tulla halvemmiksi; perhe saisi entistä paremman toimeentulon, lastenkin vähä apu tulisi käytetyksi ja saisivat he tilaisuuden vähitellen ja alusta pitäen kehittää taitoaan. Talolliset voisivat renkimiehilleen ja piioilleen antaa paremmat palkat, kun sitoutuisivat ottamaan työhönsä ainoastaan käsitöihin, „puhdetöihin“, kykenevää ja halukasta väkeä. — Näin yleinen hyvinvointi ja kansallinen yhtenäisyyden tunne kehittyisi koko kansassa.

III. *Olisi entistä enemmän koitettava saada toimeen paikallisia käsityönäyttelyjä, maalla maalaisseurojen omassa piirissä esim. maanviljelysseurojen yhteydessä, kaupungissa erikoisina käsiteollisuusnäyttelyinä, joissa kokonaiset maakuntapiirit tai koko Suomi olisi edustettuna.*

Tällä tavalla olisi tilaisuus ensin pienemmissä piireissä valmistella suurempaa yhteisnäyttelyä varten

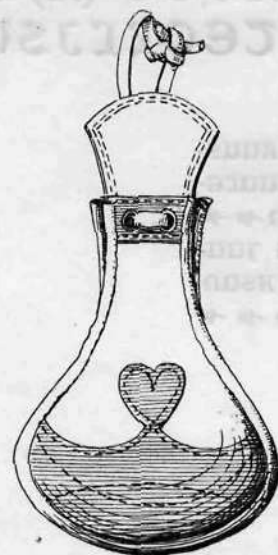

Searijärveltä.

Viitasaarella.

Tupakkikukkarolta, ostetut Jyväskylän markkinoilla.

Rantasalmelta.

ja pienemmältä alalta vetää esiin salomaitakin yksityisiä käsityöntekijöitä, jotka muuten kenties vaatimattomuudessaan pysyisivät poissa näyttelyistä. Voisipa sopivasti joka piirissä valita yhden määrätyn asianymmärtävän palkintotuomarin, jonka velvollisuus olisi ottaa osaa jokaiseen erikoisnäyttelyyn. Täten muodostuisi valiojoukko, joka tuntisi olot eri paikkakunnilla ja olisi saavuttanut joltisenkin kokemuksen arvostelussa. Nämät samat henkilöt olisivat sitten myös yhteisnäyttelyissä kaupungeissa perusjoukkona palkintolautakunnassa. Varsin tärkeätä olisi, että heräisi itsenäinen kilpailu eri maalaisseurojen välillä. Yhteisissä näyttelyissä esiintyisi kukin seura omalla ryhmällään ja palkittaisiin koko seuran yhteistyö kunniakirjalla, mutta vielä erikseen kukin etevin työntekijä, perhe tai yhteysliike. — Tähän suuntaan oli esim. järjestetty tänä syksynä Jyväskylässä Keski-Suomen maanviljelysseuran näyttelyn käsiteollisuusosasto. Näyttely sai täten erittäin havainnollisen ulkomuodon. Kunkin maalaisseuran yhteistyö tuli kokonaisuutena esiin ja helposti voi löytää kustakin osastosta jokaisen yksityisen näytteilepanian. Halukkaille ostajille oli näin helppo merkitä muistiinsa mieluisensa esineen, tekijän nimen ja osotteen. Ja mikä tärkeintä, syntyi terveellinen kilpailu eri maalaiskuntien kesken puuhata oman piirinsä edistämiseksi tulevaa yhteisnäyttelyä varten. Ainakin mainittuun näyttelyyn osaaottaneiden maalaisseurojen johtohenkilöiden kuuli jo innostuneesti puhuvan uusien parannettujen yritysten toimeenpanemisesta tulevissa yhteisnäyttelyissä.

IV. Erityisten tiedustelujen kautta olisi kerättävä tilastollisia tietoja ammattikäsityöteollisuuden ja kotityöharjoittajain tilasta eri maalaiskunnissa ja kaupungeissa.

Maaseutu olisi tässä suhteessa jaettava pitäjittäin piireihin ja esim. maalaisseurojen tai kunnallislautakuntien esimiehiltä tiedusteltava kysymyksenalaisia asioita. Vielä parempi olisi, että maalaisseurat erityisesti ottaisivat näyttelyjensä pohjalla tai erityisten kyselyjen kautta kerättäköön tarkkaan luetteloon kaikkien työntekijäin osotteet, heitä ja heidän teoksiaan koskevat tiedonannot, joista voisivat tarvittaessa antaa ilmoituksia. Tai — saattaisivat myös erityiset henkilöt määrättyillä alueillaan kiertää olosuhteita tiedustelemassa, tutkimassa ja muodostaisivat näiden pohjalla eri kertomuksensa. Tiedustelut jakaantuisivat esim. seuraaviin kysymyksiin:

1:o. Mitkä käsitöiden haarat ovat elinkeinona olemassa;

- a) tavallisina kotitöinä yksityisissä perheissä;
- b) käsityöteollisuutena ammatinomaisesti?

2:o. Missä määrässä talon tarpeiksi puhde- y, m. töinä kyetään valmistamaan kodin askare- ja tarve-esineitä? Ketkä tätä työtä tekevät?

3:o. Onko samassa perheessä tai suvussa useampia samaan ammattiin tai käsityöalajiin perehtyneitä jäseniä? Onko työnjakoa olemassa ja ketkä tekevät minkin osan esineestä?

4:o. Montako täysikäistä miestä ja naista tai lasta harjottaa erinäisiä käsityölajeja, montako kiskallia ja oppipoikaa liikkeessä vuosittain on yhteisessä käsityö-ammattikunnassa?

5:o. Missä määrässä ja millaisia koneita ja liikevoimaa käytetään käsityön palvelukseen? Mikä näiden arvo on rahassa?

6:o. Mistä raaka-aineet saadaan? (Omasta talosta, torpan tilalta, talollisilta tai naapuripitäjistä tai välikauppailta ostaen?) Paljonko ne maksavat paikkakunnalla ja muualla?

7:o. Suuriko on vuotuinen raaka-aineiden arvo rahassa ja suuriko menekki?

8:o. Missä esineitä myydään ja mitenkä niitä kaupitaan?

9:o. Onko mitään yhteystoimintaa samaan ammattiin kuuluvien välillä esim. aineksien oston ja tavaran myynnin suhteen?

10:o. Onko esineitä ollut näytteillä missään yleisessä tai yksityisessä näyttelyssä ja ovatko ne saaneet palkinnon, milloin ja missä?

11:o. Onko valtio, kunta tai yksityinen henkilö antanut rahallista tai muuta kannatusta?

12:o. Ovatko kuosit ja mallit paikkakunnalla tavallisia teollisuustavaran jäljennöksiä tai onko niihin saatu malleja muualta ja mistä?

13:o. Millaiset palkat tai palkkiot ovat 2:o, 3:o ja 4:o kohdissa mainituilla työntekijöillä ja mikä on koko liikkeen vuotuinen tuotantoarvo?

14:o. Ovatko työntekijät tapaturman tai sairauden varalta vakuutetut?

15:o. Millaiset asuolosuhteet ovat ja millaisessa huoneessa käsityötä harjotetaan?

16:o. Millainen on työ ja elämänjärjestys yleensä; onko esim. tilaisuutta tarjona henkiseen virkistykseen?

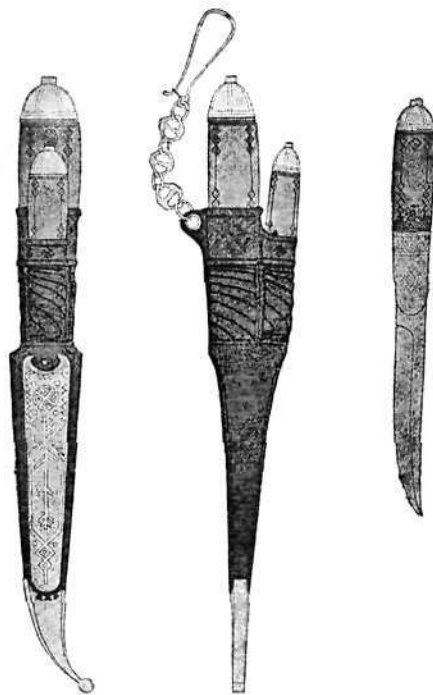
17:o. Mitä tietopuolista sivistystä on käsityöharjoittaja saanut?

18:o. Missä määrässä on havaittavissa harrastusta käsityöteollisuuden kohottamiseksi ja onko toivoa, että paikkakunnalla taloudelliset ja siveelliset olot paranisivat koti- ja käsityöteollisuuden avulla?

Tässä lueteltuihin erikoiskysymyksiin on tietysti kaikkiin vaikeaa saada vastausta, syystä että ne voivat olla osaksi arkaluontoista laatua, mutta elköön tämä estäkö keräämästä tietoja joka eri kohtaan, sillä kaikki vastaukset voivat olla suurena apuna oloja järjestäessä. — Osaksi voisivat ammattitarkastajain keräämät ja Teollisuushallituksen tiedonannot olla apuna, semminkin kaupunkikunnissa.

V. Kaupunkeihin tai suurempiin pitäjiin olisi kerättävä kokoelmia kansan parhaista, entisistä ja nykyisistä käsityöntuotteista sekä ammattikäsityöteollisuuden teokset olisivat järjestettävät erityiseen, yhteiselle avoimeen huoneistoon havainnollisesti pitäjittäin tai ammatittain tai lajittain. Työt olisivat varustettavat tekijän nimellä ja osotteella.

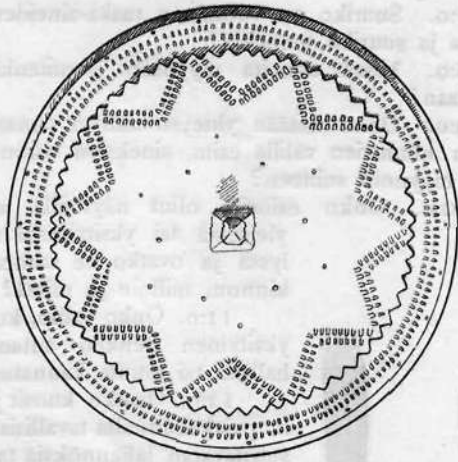
Tämä on luonnollisesti tärkeätä senvuoksi, että käytännöllisiin toimenpiteisiin ryhdyttäessä nähdään, millaisia kunkin tekijän esineet ovat ja mitä niissä

Puukko ja tupeukset Polyteknill. opiston oppilaiden luonnoskilpailusta.

mahdollisesti olisi parannettavaa. Myöskin olisivat halukkaat ostajat täällä tilaisuudessa käymään katsomassa esineitä. Näin aluksi tilapäisten kokoelmien yhteyteen sittemmin voisi muodostua erityinen yhteinen, paikallinen myymälä tai välitystoimisto, josta edempänä on puhe.

Olipa myös tärkeätä ja opettavaista yleisölle, esim. kansakoulujen oppilaille, saada käydä näkemässä tällaista kansallista museota, varsinkin, kun maaseuduilla ei muitakaan kokoelmia ole olemassa.

Vanhan tuohirasian kansikoriste. — Keski-Suomesta.

Mistä varoja saataisiin huoneuston vuokraan ja esineiden ostoon ja hoitoon on vaikea sanoa. Toivottavaa kumminkin on että esim. paikkakunnalla aluksi joku asianharrastaja esim. maalaisseurain esimies, kauppias, kansak.-opettaja tai muu sopiva henkilö ottaisi säilyttääkseen esineet luonaan, tai voisipa pitäjän tuvalla tai jossakin kansakoulussa saada sopivan sijan esineille. Kukin tekijä voisi myös ensin lahjottaa malliesineen kokoelmiin, toivossa että hänen työnsä täten saisivat menekkiä ja voisivat tulla tunnetuiksi.

VI. Kertyneiden tiedonantojen ja kokoelmien perustalla olisi laadittava tarkkoja kertomuksia ja havainnollisia esityksiä kunkin eri paikkakunnan, pitäjän käsityöoloista. Ne sisältäisivät:

- Yleisiä ja yksityisiä selitteleviä kertomuksia.
- Tilastollisia numerotauluja ja graafillisia esityksiä.
- valokuvia tai piirroksia kokonaisten työhuoneiden sisustoista työntekijöineen täydessä toimessa; ryhmäkuvia kunkin työntekijän teoksista tai yhteisistä kokoelmista ja näyttelyistä; ulkomuoto- ja pohjapiirroksia työpajoista, yksityisten työntekijöiden asunnoista, j. m. s. valaisevia kuvia.
- Karttoja, joissa on kuvattu eri väreillä kunkin käsiteollisuus-, ammatti- ja kotityöalain alueet.
- Nimituettelo kaikista itsenäisistä työntekijöistä, ammattiliikkeistä tai kokoelmista, sekä niiden osotteet.

Suuresta arvosta olisivat tietenkin edelläluetellut tiedonannot sekä vastaista yhteistoimintaa järjestettäessä että yleisölle, joka näitä (varsinkin, jos ne painosta sittemmin julkastaisiin) voisi käyttää apunaan tilauksia ja ostoksia tehdessään. Yleiselle maan tilastotieteelle olisi niistä arvaamatonta hyötyä ja Teollisuushallitus niistä voisi ammentaa tarpeellisia tietoja yleisen käsiteollisuuden edistämiseksi. Kansatiedekin niistä saisi valaisevia huomioita.

* * *

Yllämainitun seuran toiminnan ja harrastuksen alaan kuuluisi:

- 1) kotiteollisuus,
- 2) ammattikäsiteollisuus,
- 3) taideteollisuus ja kodin käsityöt.

Tärkeä suurtyö olisi seuralla varsinkin kansan kotiteollisuuden uudelleen eloon elvyttämisessä, ja tulisi sen lähimmäksi tehtäväksi juuri muodostaa tästä yleinen kansallinen kotitaideteollisuus, jolla on sekä aineellinen että henkinen merkitys koko maan kehitykseen nähden.

Mainittu seura, joka, kuten sanoin aluksi olisi vapaa yhteistoiminta-yritys voisi sittemmin muodostua vakinaiseksi suureksi yhdistykseksi, joka nauttisi valtion kannatusta, ja jonka jäsenet suorittaisivat määrätyn vuosimaksun yhteiseen rahastoon. Yhdistyksellä olisi erityinen keskushallinto, joka hoitaisi kaikkia yhteisiä varoja, panisi täytäntöön käytännölliset asiat sekä tekisi ehdotuksia uudistussuunnitelmiin.

Yhdistyksen käytännölliseen ohjelmaan kuuluisi edellisen vapaan seuran alustavan työn soveltaminen olevien olojen mukaan.

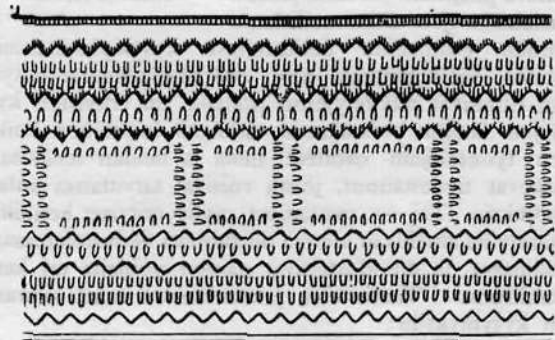
Ohjelmasta mainittakoon että:

1. Olisi kerättävä kokoon yhteen eli useampaan paikkaan, esim. läänien pääkaupunkiin, sekä paikallisista näyttelyistä ja omista kokoelmista parhaat käsiteollisuuden tuotteet että myös muualta ympäri maan, ja ulkomailta olisi tuotava yhteisvarastoon sellaisia kaunismuotoisia, hyviä teoksia, joiden valmistamisella kotimaassa olisi edellytyksiä.

Täten saataisiin nähdä yhdessä koossa kansan parhaat käsiteollisuuden näytteet. Varsinkin verestettyinä ulkomaisilla olisivat nämä valikoidut mallikokoelmat ikäänkuin ojennusnuorana yleiselle taideteollisuuden suunnalle sekä kaikelle kansalliselle tuotannolle sekä yksityisten työntekijöiden kiihottimena kilpailemaan, kehittyvään työhön.

2. Kullakin paikkakunnalla olisi sitä kotiteollisuuden haaraa, jolla on suurimmat paikalliset edellytykset, koitettava erityisesti edistää ja kohottaa hankkimalla tekijöille itselleen hyviä esine- ja piirustusmalleja.

Varsin usein näkee, että kansan valmistamat esineet, käsitöiden muodostuttua varsinaiseksi tehdasmaiseksi yhtiöteollisuudeksi, kadottavat alkuperäisen käy-

Vanhan tuohirasian sivukoriste.

tännöllisen ja kauniin muotonsa. Missä kauniita, kansanomaisia ammatti- tai kotiteollisuusesineitä on olemassa, ei niitä pidä hävittää, vaan pikemmin koettaa säilyttää. Itsenäinen kansallinen leima käsityöntuotteissa on aina ulkoa lainattua arvokkaampi. Vanhat kansallispuvut Suomen eri maakunnissa olivat aikoinaan tällaisen omaperäisen hengen ilmauksia. Vielä näkee kansan ryijy- ja vaippa-varastoissa sekä omissa kudosteoksissa erikoiset kuosinsa. Kansan puhdetöinä

tehdyt puuastiat, katajaiset piimäleilit, sulavamuotoiset puulusikat, voirasiat, saavit ja soikot y. m. ovat sekä käytännöllisyytensä että ulkoasunsa puolesta usein paremmat, kun monet uuden ajan helposti särkyvät lasiastiat, porsliinikannut, ruostuvat metalliämpärit ja muut sellaiset. Valittakoon vain parhaimmat mallit ja, jos alkuperäisyyttä pilaamatta voidaan niitä jalostaa, tehtäköön se erityisellä varovaisuudella ja uskollisuudella alkuperäisiä esineitä kohtaan.

Maaseuduilla, missä esim. huonekaluja myytäväksi valmistetaan, olisi hankittava lujarakenteisia, käytännöllisiä ja aistikkaita malleja tai luonnollisessa koossa tehtyjä piirustuksia. Tuohityöntekijöille, joita varsinkin Keski-Suomessa on useita eteviä alallaan, keksitäköön uusia käytännöllisiä koru- ja käytäntöesineitä ja malleja esim. Venäjältä, jossa tämä teollisuudenhaara on suuresti kehittynyt. Ryijyjen ja vaipojen kutojille lähetettäköön sekä suomalaisia kuoseja että myös taiteilijain keksimiä, uusmuotisia malleja. — Ajokaluja ja ajopelien, sekä reen ja rattaiden tekopaikoille Länsi-Suomeen, Keski-Hämeeseen ja Karjalaan hankittakoon yhä parempia ja sirompia malleja. Veneiden tekijöille samoin j. n. e. Tärkeätä on yleensä aina valvoa, että esineet, joita kehoitetaan valmistamaan ovat niin aistikkaita ja käytännöllisiä, kuin mahdollista, sillä siitä riippuu niiden menekki.

Hyvien mallien aikaansaamiseksi:

3. *Valmistettakoon tilaisuutta maamme taiteilijoille, arkkitehdeille ja muille asianymmärtäjille yleisten kansan tekoesineiden kilpailupiirustusten tekoon.*

Erilaisten vaunujen, kiesien, rattaiden ja rekien, soutuveneiden sekä kaikellaisten pienoisesineiden niin kuin ruokaveitsien, tupeksien, paperiveitsien, pienien kuvakehysten, rasioiden, uudenaikaisten helojen sekä monenmoisten, jokapäiväisessä elämässä esiintyvien tarve- ja ylöllisyystavaroiden, kaikkien näiden kapineiden käytännölliset ja soma-aiheiset mallipiirokset olisivat suuresta arvosta työntekijälle. Monasti näet ei tekijä ole oikein selvillä, millaiset esineet ovat „käypä herrasoloissa“ ja millaiset uudentyylliset muodot kulloinkin miellyttävät ostajia. Kun olisi erilaisia malleja varastossa voisi paremmin tyydyttää kunkin ostajan makua.

Vielä olisi sangen suotavaa, että:

4. *Niille kotiteollisuuden harjoittajille, joissa suurempia lahjoja huomataan, olisi hankittava tilaisuutta käydä kotimaassa ja ulkomailla etevissä käsiteollisuuspaikoissa näkemässä lisää ja kehittymässä korkeammalle ammatissaan. Myös olisi semminkin etevää nuorukaisia, toimitettava käsityö- ja piirustus-kouluihin lisätietoja ja taitoja hankkimaan.*

Moni salojen povessa piilevä luonnonkyky, taiteellisilla ja käytännöllisillä taipumuksilla varustettu kansanlapse jää vaatimattomissa, köyhissä oloissa kehittymättä hyvän hoidon puutteessa. — Palattuaan opinnoiltaan leviäisi näistä varmaan oppi ja taito muihinkin lähiseudun työntekijöihin, ja olisivat he tavallaan jonkunlaisia mallimestareita. — Tätä varten tarvittai-

siin rahoja, ja luultavasti siihen valtioltakin saisi jonkun määrän. Vaan etupäässä olisi asiat järjestettävät siihen suuntaan, että pitäjät rupeaisivat pitämään kunia-asianaan lähettää seutunsa kykyjä tätä tarkoitusta varten ulkomaille. Tämä olisi oikein ja kohtuullistakin katsoen siihen suureen hyötyyn mikä paikkakunnalla on siitä, että sinne saadaan tällainen mallimestari käsiteollisuutta kohottamaan ja virkistämään,

Kotiteollisuuden levittämiseksi edelleen:

5. *Olisi joko kaupunkeihin tai maaseuduille, sopiville kotiteollisuuden keskuspaikoille perustettava erityinen liiketoimisto johtajineen sekä hankittava yksi eli useampia kauppatkustajia tuotteiden välitystä ja myyntiä varten.*

Toimiston tulisi olla sopivassa kohdassa kunkin piilikepaikassa, ja voisi sen hyvin yhdistää edellämainitun rin näyttelyn yhteyteen, niin että kaupan ohella olisi alituinen varastopaikka. Eri paikoissa on se järjestettävä paikallisten olosuhteitten ja varojen mukaan. Toimiston hoitajan kustantaisivat kotiteollisuuden harjoittajat ja matkustajapalkkioksi laskettaisiin vissi prosentti myydyn tavaran arvosta. Kauppatkustaja ja toimiston hoitaja levittäisivät ja välittäisivät

tavaroita sekä koti- että ulkomaille. Tavarana menekki lisäisi arvattavasti suuresti yrittelijäisyyttä ja kilpailua kunkin asianomaisen kesken.

Paikallisten asianharastajien ja toimimiesten tulisi myös:

6. *Kehottaa ja johtaa asianomaisia kotityöntekijöitä mikäli mahdollista järjestämään teosten valmistamisen osittaisen työnjaon mukaan, jotta valmistamisen nopeutta ja teosten halpuutta edistetäisiin.*

Ajattelen asiaa siten, että esim. perheen jäsenistä nuorimmat tekisivät

määrätyn helpomman osan työstä, vanhemmat kykyjensä mukaisen vaikeamman ja yhdistäisivät ne valmiiksi; toiset näin aluksi saisivat harjotusta yksityisosien tarkkaan valmistamiseen ja sittemmin saisivat he siirtyä kykyjensä mukaan vaikeammille asteille. Vieläpä voisi mennä kauvemmaksi työnjaossa, siten että eri paikoissa valmistettaisiin eri osia samasta teoksesta. Tässä ei kuitenkaan saisi mennä liian pitkälle, ettei käy ninkuin tehtaissa, joiden epäedullisista oloista aikaisemmin on huomautettu. Käsin tehdyssä kotityössä on kumminkin niin paljon vaihtelevaisuutta, että luulisi kaikkien saavan mieluisaa viehätystä työstään, semminkin kun hän tietää saavansa sittemmin siirtyä toiselle alalle. On selvää, että perheen monipuolinen kätevyystaito täten kehittyisi suuresti.

Myöskin tulisi yhdistyksen toimintaan kuulua:

7. *Levittää kirjallisia tietoja lehtisten kautta, joissa sanoin ja kuvin käsitellään käsiteollisuuden alaan kuuluvia asioita. Lehtisissä myös voisi olla muuta sopivaa lukemista, niin että kotityöpaikoissa, missä tilaisuutta on, voitaisiin ääneen lukemalla työntekoaikaa tehdä huvittavammaksi.*

Näiden lehtisten toimittamisen voisi järjestää niin, että kukin paikallinen piiri toimittaisi oman nu-

Nilsin hätäaputoiminnassa tehtyjä kotiteoll. tuotteita. Kauppatkustajan varastosta Helsingissä.

meronsa. Siten saataisiin monipuolisempia tietoja ja kuvauksia erilaisista käsiteollisuuspaikoista. Ammattilaisten ja kotityöharjoittajain olisi itsensä niin paljon kuin mahdollista työssään tekemiään huomioita paperille pantava. Runoja ja pienempiä kertoelmia voisi syntyä varsin onnistuneita näissä kodikkaissa piireissä, kun kerran harrastus on vireille saatu. Näin palattaisiin takaisin noihin ihanneaikoihin, jolloin takkavalkean ääressä puhdetöitä tehdessä kaskuja kertomalla, runoja lausumalla, arvoituksia sanelemalla y. m. hausalla tavalla aikaa vietettiin. Sen sijaan, että nykyisin maalla esim. nuoret miehet iltansa viettävät kakkelaisten joutavien, jopa raakojenkin pakinoiden ääressä, saisi koko työkunta yhteisen sivistävän tietojahupilähteen partaalla virkistystä henkiseksi kehitykseksi. Moni kuultu lukukappale terästäisi luontaisia runoilija- ja kirjailijakykyjä jyhä parempiin ponnistuk-

Tuohirasioita Korpilahdelta.

siin. Lehtien levittämistä pitäisi kyllä kukin paikallispiiri huolta, kun tähänkin kirjalliseen yhteistoimintaan ensin hyvä alku saataisiin. Seuran yhteisenä asiana olisi pitää huolta kirjotus- tai painattamiskustannuksista y. m. s.

Vielä sopisi yhdistyksen tehtäviin:

8. *Hankkia tilaajia lehdille, jotka työskentelevät saman asian hyväksi, kuin tämä yhteisseura, ja mahdollisesti pitää yhteistä paikallista lukusalia.*

Tässä voisi kenties yhteistyöhön ryhtyä nuorisoseurain tai ennen jo paikalla olevien lukutupien kanssa. Etupäässä olisi koitettava saada Teollisuuslehteä ja sen haaraosastoja leviämään, sillä vain suuren tilaajakunnan avulla voidaan tämä lehti laajentaa sisältöön, kirjotuksiin ja kuviin nähden. Parhaimmat edellämainituissa, paikallisissa lehtisissä olevista kirjoituksista ja valaisevia kuvia eri käsiteollisuuspaikoilta voitaisiin myös julkasta tässä lehdessä, jos sitä yleisemmin leviäisi niihin piireihin.

Tarpeellista, jopa varsin välttämätöntä olisi vastaisuudessa:

9. *Asettaa kiertäviä ammattikäsiteollisuuden ja kotityön tarkastajia, jotka eri ammatteihin perehtyneinä samalla kykenisivät toimimaan käsitöiden neuvoina. Heidän tulisi samalla levittää malleja, herättää yleistä harrastusta, tehdä tilastollisia kertomuksia, jopa auttaa tuotteiden kaupan välittämistä ja yleensä valvoa, että yhteistoimi on hyvässä kunnossa.*

Kun valtion puolesta ei ole asetettu yhtään varsinaista käsityön-tarkastajaa edes kouluja varten, olisi tällaisten hankkiminen yksityisten aloitteesta sitä suotavampi. — Ruotsissa esim. on valtion käsityöntarkastaja ainakin joka läänissä, ja heidän siunausta tuotavasta, harvinaisen innostuneesta toiminnastaan riippuvatkin sikäläiset kehittyneet olot ja yleinen käsityöasiain harrastus maassa. — Valtion puolesta tulisi pyytää kannatusta näiden kiertävien tarkastajaneuvojien palkkaamiseksi, ja tietysti joutuisivat he silloin ainakin osaksi Teollisuushallituksen alaisiksi.

Niin pian kuin käsityöyhteistoiminta-yhdistykselle

kertyisi varoja tai, jos valtiolta apua suuremmissa määrässä saataisiin:

10. *Olisi perustettava kouluja käsityö- ja piirustustaidon sekä kauneusaistin kehittämistä varten seuraavantapaisen ohjelman mukaan:*

a) kaupungeissa, joissa jo ennestään on *kutoma-koulu* ja *ylempi käsityökoulu* (ammattiopetuksineen), olisi puuhattava näiden yhdistämistä, niin että niillä olisi *yhteinen piirustusopettaja* ja lisäksi saatava erityinen *osasto* sitä eli niitä *kotiteollisuuden haaroja* varten, joilla on erityisesti ympäristössä hyviä edellytyksiä.

b) pienemmissä kaupungeissa ja maalla, jossa ei ole mitään varsinaista, käytännöllistä koulua, olisi yhdistettävä paikallisiin oloihin sovellettu *kotiteollisuus-tai maalais käsityökoulu* ja kaupungeissa n. k. *veistokoulu*, joissa kaikissa olisi kaksi käsityönopettajaa (yksi nais- ja yksi miesopettaja). Näistä toisen myös tulisi olla täysin pätevä piirustuksen opettaja.

c) isommissa kaupungeissa sopisi vielä edellisten yhteyteen yhdistää eri osaston n. k. *taideteollisuutta* (porssiini- ja lasimaalaus-polttotöitä, nahkaplastiikkaa, savitöitä), *taidepiirustusta* ja *maalaustakin* varten, jotta halulliset taideharrastajat ja muut yksityiset olisivat tilaisuudessa harjaantua mielialallaan.

d) maaseuduille olisi alkeisempaa piirustus- ja maalaiskäsityönopetusta varten perustettava *kiertäviä kouluja*, lapsia, jopa ikäisempiä ammattilaisia sekä työväkeä varten.

Edellämainituille kouluille olisi tietenkin valmistettava erikoiset suunnitelmat eri aineiden opetukseen nähden. Käsitöidenopettajan tulisi olla aina erityisesti perehtynyt niihin erikoiskäsityön lajeihin, jotka kuskakin piirissä ovat erityisesti edustettuina ja olkoon hänen asiansa seurat omilla kotityönaloilla tehtyjä edistyksiä ja koittaa levittää uusia malleja ja käyviä kuoseja ympäristöön sekä yleensä harrastaa yhteistyötä koulun ja paikkakunnan välillä. — Edellämainitut näyttekokoelmat ja mallit sekä lukusali y. m. voitaisiin sopivasti sijoittaa koulun yhteyteen, ja tulisikin tämä olemaan koko paikallisen yhteistyön keskustana.

11. *Yleisempää kotityöharrastusta säätyläistenkin piirissä olisi herätettävä ja täällä ryhdyttävä sellaisiin tositöihin että perheessä yleisinä seurusteluiltoina syntyisi puhdetyön tapaista virkistävää yhdessäolon viettoa.*

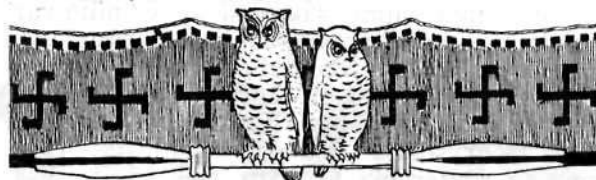
Meikäläiset liikemiehet, opettajat ja muut sivistyneen nimeä kantavat osottavat usein olevan niin epäkäytännöllisiä ja kaikkeen kätevyttä vailla, että tarvittaessa eivät kykene edes pesään tulta oikealla tavalla tekemään. Olisi jo aika huomata, että ihmisen yleissivistykseen kuuluu muukin kuin vain että hän omistaa jonkun pian haihtuvan oppimäärän tai että hän kykenee tuolla tai tällä kielellä kirjoista tietoja ammentamaan. Moni, tieteellisessä työssä, opettajan toimessa, juristin-, lääkärin-, insinöörin ja arkkitehdin, taipa affäärin alalla esiintyvä käytännöllinen seikka on sitä laatua, että sen järjestäminen ja suorittaminen vaatii joko *kehittyntä kättä ja silmää* tai *käytännöllisesti sivistynyttä järkeä*.

Muualla omistetaan suurta arvoa tällaiseen käytännölliseen oppineidenkin kasvatukseen; sitä todistaa m. m. Upsalan yliopistossa jo toistakymmentä vuotta sitten käytännössä ollut erityinen, paljon suosittu käsityöopetus. Tokion yliopistossa Jaapanissa ylioppilaiden on suoritettava erityinen kurssi puunleikkauksessa. Muita tässä mainitsematta.

* * *

Lopuksi panen tähän kappaleen eräässä pääkaupungin lehdessä viime toukok. 3 p:ltä julkaisemastani Pietarin kotiteollisuusnäyttely-kertomuksesta, josta näkyy, kuinka paljon hyödyllistä ja kansantalouden kannalta tärkeätä, yksityiselläkin harrastuksella voidaan saada esittämässäni asiassa aikaan, kuin vain kansan syviin riveihin lietsotaan yhteistyöhön perustuvaa innontulta. Se osoittaa, kuinka pienestä alusta pian paljon kehittyy, kuinka „kipinästä tuli syttyä.“ Kertomukseni kuuluu tässä kohdin:

„Eräs varsin omituinen ryhmä ompelualalta, oli Maria Feodorowna Jakuntschikowan esille asettamat taide-neulomatyöt Tambovin kuvernementista. Tämä oli epäilemättä koko venäläisen näyttelyn taiteellisin ja itsenäinen, jopa somin osasto. Hämmästyttävän vähäarvoisista aineksista, erivärisistä palttina tai veran palasista on joko pelkällä tavallisella langalla ommellen taikka silkillä koristellen saatu aikaan todellisia taide-teoksia, esim. maisemia, jotka kaukaa katsoen ovat, kuin maalaamalla tehdyt. Ja värit sitten! Ne ovat kerrassaan aistikkaat. Muistelen erityisesti isoa ikkunan edessä olevaa matontapaista. Tumman merisinisen pohjan ympärillä on vaalea ruohovihreäksi koristettu reunus, jonka neljässä kolkassa nelikulmaiset terrakotta-väriset palaset tekivät mainion vaikutuksen. Keskessä olevat kasviaiheet olivat mietovärisistä kankaanpalasista kokoonpantuina aistilla, joka herätti kunnioitusta. Kun päivän valo heikosti hämöitti läpi tämän tilka-gobelinin, oli se ikäänkuin ihana lasimaa-laus katoolisessa kirkossa. Monet pienet, verasta tehdyt ja silkillä ommellut, kasvi- y. m. aiheilla koristetut lasten taskulaukut ja palttina paloista neulotut pöytäliinat olivat niin somia, että väen väkisin itselleen olisi ostanut tällaiset, mutta sanat „vsjoo proodano“, kaikki myyty, katkasivat kaikki ostamistoiveet. Rouva Jakuntschikowa aloitti Solomenskin kylässä v. 1891 pientä käsityökoulua opastaen kansannaisia, vanhoja mummoja ja nuoria tyttöjä ompelemaan. He saivat omista aineistaan, palttina ja veran tilkuista värjäämällä tarpeelliset raaka-aineet ja näistä he opettajansa johdolla Moskovasta ostetulla silkkilangalla ompelivat kokoon seinäverhoja, ovi-uutimia, y. m., joissa mikäli mahdollista on koitettu säilyttää kansallinen aistisuunta. Vietiin sitte nämät Moskovaan erääseen basaariin, jossa ne nopeasti menivät kaupaksi. Tämä koe innostutti rahvaan naisia, ja kun sitten rouvat N. J. Davidowa ja E. D. Poljenowna — nähtävästi taiteilijoita — antoivat piirustuksia, lisääntyi Solomenskin kylässä näiden naistöiden tuottelijaisuus ja menekki. Näitä rouva P:n piirustusten mukaan karkeasta säkkikankaasta tehtyjä, värillisiä „taideneuloksia“ myytiin useita Nischni-Novgorodin näyttelyssä v. 1900, m. m. suuri panno: „kasuaarilintu“ Pietarin käsityö-museoon. Vuonna 1900 oli jo tällä Solomenskin kylän naiskäsityökunnalla 10,000 ruplan liikepääoma ja nykyään kuuluu siihen 100 henkeä, kansan naisia, jotka käytyään rouva Jakuntschikovan ompelu-opissa, omavaraisesti voivat venäläisen taidelehden „Mir Iskustwa'n“ mallin mukaan ommella vaikka millaisia taideluomia. Viime Pariisin näyttelyssä esim. antoivat Solomenskin eukot presidentti Loubetille lahjaksi silkillä ja päärlyillä koristellun palttinaompelelutyön.“

OLKIEN VÄRJÄÄMISESTÄ.

Jos olkia aikoo värjätä tummilla väreillä, on valkaiseminen tarpeetonta. Silloin keitetään oljet vaan ennen värjäystä soodaliuoksessa ja pestään sitte vedellä. Varsinkin italialaiset (toskaanalaiset) oljet ovat hyvin tummia, likaisia ja rasvaisia ja vaativat siitä syystä myöskin pitempää keittämistä. Jos olkia aikoo värjätä vaaleilla väreillä ovat ne sitä ennen aina ensin valkaistavat. Tämä tapahtuu siten, että oljet, kun ne ensin ovat puhdistetut keittämällä 2 %:ttisessa soodaliuoksessa, tehdään rikkihapokkeen vaikutuksen alaisiksi. Sitä tarkoitusta varten asetetaan oljet suljettuihin laatikkoihin, joissa poltetaan rikkiä eli tulikiveä. Laatikat eivät saa olla aivan umpinaisia sillä rikillä täytyy olla tarpeeksi ilmaa palaakseen. Vielä mukavammalla tavalla saadaan oljet valkaistuiksi pitämällä niitä alempana selitetyssä valkaisunesteessä, jolla tulee olla 30—40 asteen lämpö, ja jossa oljet liotetaan niin kauvan, että valkaisu on täydellinen. Sen jälkeen huuhdotaan oljet hyvästi pehmeässä vedessä (sade-jokitai järivedessä) ja jos niissä vielä huomaisi keltaisen vivahduksen, niin poistetaan tämä huuhtomalla hyvin miedossa happoliuoksessa (2 gr väkevää rikkihappoa yhdessä litrassa vettä) tai kuivaamalla oljet pitemmän aikaa ilmassa. Kuivaamiseen tulee panna suurta huolta. Sen täytyy aina tapahtua kylmässä, koska oljet muuten tulevat heikoiksi ja mureneviksi. Jos käyttää happoa, ovat oljet lopuksi vielä huuhdottavat monessa vedessä ennen kuivaamista.

Yllämainittu valkaisuneste tehdään seuraavalla tavalla. 100 litraan pehmeää vettä kaadetaan varovasti ja vähitellen 800 gr väkevää rikkihappoa ja 600 gr oksaalihappoa. Kun viimeainittu on liuennut, sirotellaan hyvin vähissä erin ja alati hämmennettäissä nesteeseen 1 kg natriumisuperoksiidia. Koska liuvos tämän jälkeen vielä on hapan s. o. värjää sinisen lakmuspaperin punaiseksi, on siihen lopuksi lisättävä niin paljon amoniakkia, että punainen lakmuspaperi heikosti värjäätty siniseksi, — Valkaisunestettä sopii käyttää moneen kertaan peräkkäin. Pitempiä aikoja se ei kuitenkaan säily. Jos tahtoo toimittaa valkaisun nopeasti, niin tehdään neste väkevämmäksi. Vesimäärän voipi esim. rajoittaa 50 litraan.

Itse värjäys toimitetaan paraiten n. s. „emäksisillä“ väreillä. Oljet upotetaan haa-leaan väriliuokseen, joka 1/2 tunnin kuluessa kuumennetaan kiehumaan ja kiehumista jatketaan 2—3 tuntia, jolloin oljet huuhdotaan vedessä ja kuivataan.

Väriaineiksi soveltuvat seuraavat värit:

(Luettelemme nimet saksaksi, koska niitä var-
mimmin ostaa alkuperäisiä nimiä käyttämällä).
Punaisia: Brillant-Rho-dulin-Roth B, Diamant-
Fuchsin, Juchten-Roth R, New-Fuchsin, Rho-
damin B, C, Saframin FF extra. Oransin vä-
risiä: Chrysoidin G, kryst. Keltaisia: Aura-
mia O, Leder-gelb O extra, GG, M, B. Vih-
reitä: Brillant-Grün kryst., China-Grün kryst.,
Leder-Grün B, Neu-Grün GJ. Sinisiä: Baum-
woll-Blau R—VI, Marine-Blau F, Marine-Blau
DR für Stob, Methyler-Blau BB ja RR. Vio-
lettia: Methyl-Violett B, 5B, Rhodelin-Violett.
Ruskeita: Bismarck-Braun F, M, Mode-Braun
20304 ja 20203, B, Havanna-Braun G, GG, R.
Mustia: Jute Kohl-Schwarz S, Jute-Schwarz
B, j. n. e.

Näitä värejä valmistaa toiminimi Fr. Bayer
& Comp. Elberfeldissä ja löytyvät, ainakin
useimmat, maamme suurimmilla värikaup-
piilla varastossa.

KOTITAIDE A. V:NNEN SISÄLLYS:

KIRJOITUKSET JA KUVAT:

MITENKÄ YHTEISTOIMINNAN KAUTTA KÄSITEOL-
LISUUTTA JA KOTITYÖTAITOA MAASEU-
DULLA OLISI KOHOTETTAVA, II., kirj. Yrjö
Blomstedt — kirjoitus sisältää 8 teksti-
kuvaa.

OLKIEN VÄRJÄÄMISESTÄ.

KAKSI KÄSITYÖN YSTÄVIEN KANSANOMEISTA
RYIJYÄ, (2 kuvaa).

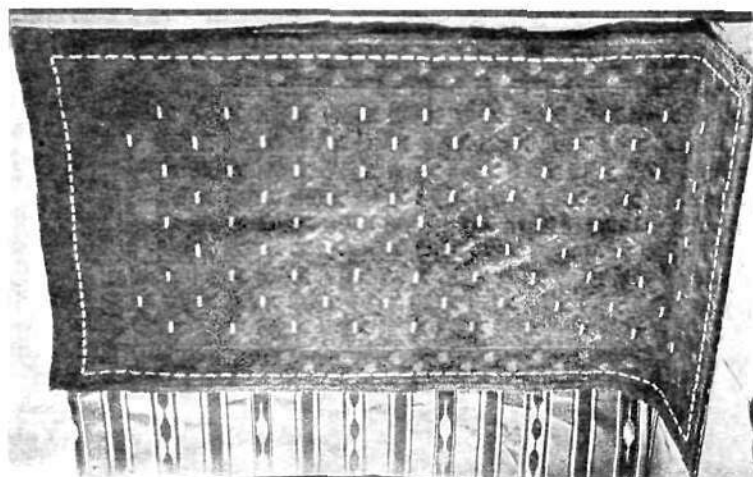
VAIVASTALOJEN TARKASTAJAN EHDOTUS KÄSI-
TÖIDEN KÄYTTÄMISESTÄ HÄTÄAPUTÖIKSI.

RYIJYJÄ.

Esitämme tässä 2 kuvaa „Kä-
sityön ystäviissä“ kudotuista
ryijyistä, jotka molemmat ovat
kopioidut vanhoista maalta saa-
duista malleista. Toinen näistä
alkuperäisistä on taiteilija Geb-
hardilla, toinen kansantieteelli-
sessä museossa.

Koska meillä on myöhemmin
toivo saada eräältä asiantunte-
valta ja tämän tapaisia syvem-
min tutkineelta perinpohjanen
esitys ryijyistä y. m. sen sukui-
sista kansamme käsityöistä, tyy-
dymme tällä kertaa vain näiden
kahden näytteen pelkkääu esit-
tämiseen, ryhtymättä edes näi-
den tekotekniikan salaisuuksia
paljastamaan.

UUTISIA.

VAIVAISTALOJEN TARKASTAJA G. A. Helsingius kirjottaa Päivälehdessä hätäaputöiden suunnittelemisesta ja erityisesti käsitöistä seuraavasti:

„Edellisessä kosketelluilla yleisillä töillä (maanteiden teko, ojen kaivaminen y. m.) on kumminkin hätäaputöiden kannalta se haitta, että niistä on työansiota ainoastaan terveille ja voimakkailla miehille, jotka voivat olla työssä pitemmän matkan päässä kotoaan. Vanhemmille miehille samoinkuin naisille ja lapsille ei ole suoranaista ansiota tällaisesta avustuksesta. Hätäaikoina olisi kumminkin tarpeellisempaa kuin muulloin, että perheen kaikki jäsenet voimiensa mukaan toimeentuloaan varten tekevät jotakin heille sopivaa työtä. Erittäin sopivia ovat tätä varten käsityöt, joita kukin voi omissa kodissaan tehdä ilmoista ja talvipäivän lyhkäisyydestä riippumatta.

Entisinä hätäaikoina onkin melkoisesti tätä keinoa käytetty. On sitä varten hätäseuduista ostettu kaikenlaisia rahvaankäsitöitä ja annettu raaka-aineita niiden valmistamiseksi, jotapaite on useihin seutuihin laitettu käsityö- ja kutomakouluja sekä työhuoneita. Jos tätä käsitöiden tekemistä arvostellaan hetkellisenä apuna on tuloksia pidettävä erittäin tyydyttävänä. Tämän avustuksen heikkona puolena on kumminkin ollut se, että ei ole oikein otettu huomioon tehtyjen töiden kelpoisuutta eikä kauppa-arvoa. On siten ostettu varsin arvottomiakin käsityötuotteita, joita sitten on polkubinnasta myyty. Toinen epäkohta on ollut se, että käsitöiden tekeminen tavallisesti on pysähtynyt kohta hätäajan kuluttua, joka tietysti on ollut seuraus teosten ala-arvoisesta laadusta.

Usein on senvuoksi lausuttu toivottavaksi, että työn laatuun olisi kiinnitettävä suurempaa arvoa ja että kansalle olisi opetettava sellaisia käsitöiden haaroja, joita yhä edelleen voitaisiin sivuelinkeinoina harjottaa maanviljelyksen ohella. Sellaisen pysyvän kansankäsitöiden henkinherättämisen hyöty, joita muissa maissa niin yleisesti tehdään, on päivänselvä. Mutta tämän tuloksen saavuttaminen on monessa suhteessa vaikeaa ja se käy kalliiksikin. Pyydämme kumminkin saada tehdä tässä suhteessa muutamia ehdotuksia.

Jotta käsityöteollisuus voisi kehittyä tuottavaksi sivuelinkeinoksi, teollisuudeksi, vaaditaan ensiksikin, että tuotteet menevät hyvästi kaupaksi. Mutta yksityisen puusepän taikka kutojan on hyvin vaikea saada teoksiaan kaupaksi. Nykyisenä joukkoteollisuuden aikakautena on välikauppias tottunut ostamaan tavaroita suuret määrät, hän ei lähde hakemaan niitä sieltä ja täältä useista eri seuduista. Tämä seikka selvästi riittää siihen, että useampia erilaisia käsitöitä ei ole ruvettava harjottamaan samoilla seuduilla, vaan on kunkin seudun käytävä käsiksi johonkin erityiseen

KOTITAIDE (A) V.

J. E. HEDÉN^{IN}

**Urkuharmoni-
tehdas** * TAMPE-
REELLA

Varastossa URKUHARMONIA
koteja ja kouluja varten.

HUOM.!

Teokset palkittiin Pariisin Maailman-
näyttelyssä vuonna 1900.

HUOM.!

A. Holsti

Takomatehdas

Helsinki, Uudenmaank. 18

Erikaisliike rakennustarpeita varten, kuten

— Telefooni 7 67 —

Porras- ja Balkonkikaitteita, Rautaporttia, Rautakoristeita y. m., y. m.

T. JÄRVELÄISEN

Pyytäkää aina hintaluetteloita!

Kalustot y. m. valmistaa Hietalahden Höyrynikkaritehdas.

laatimia **uus**ia mallikokoelmia, mallipiirustuksia, työkalustoja, sorvikoneita ja höyläpenkkiä käsityönopeustusta varten saadaan tilata joko kokoelmain laailjalta **itseltään** tai **skateemisen kirjakaupan** sekä **Kansanopettajain osakeyhtiön Walistuksen** kautta.

Häkli, Lallukka ja Kumpp.

— Tukkukauppa Wiipurissa —

suositta muitten tavarainsa ohella
todellisesti hyvää

Teetä,

jota on saatavana kaikissa hyvin varustetuissa kaupapuodeissa.

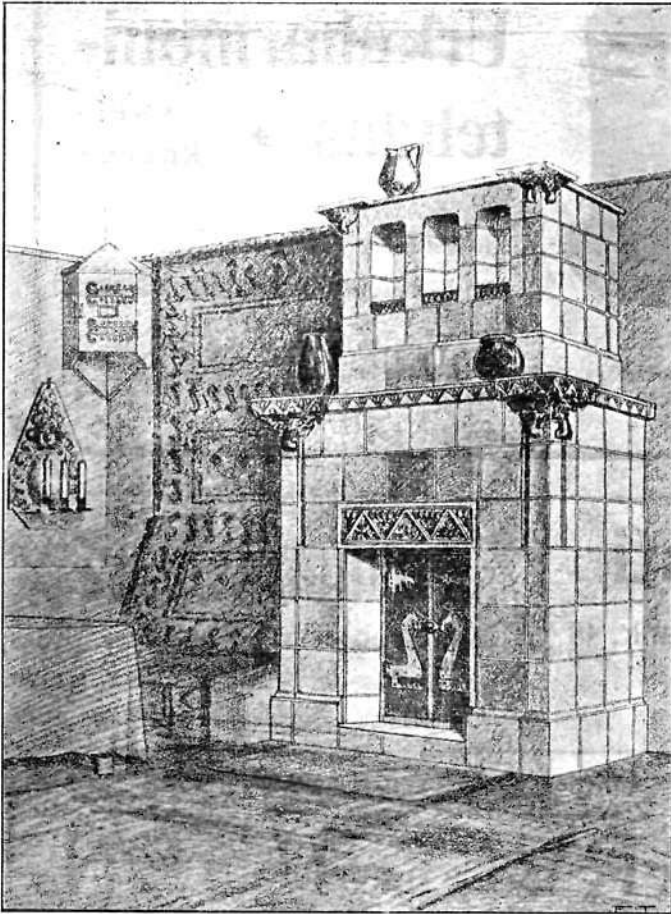

Jokainen käärye on varustettu vieressä olevalla leimalla ja tavaramerkillä, sekä sisältää tutkimustodistuksen.

Wilh. Andsten'in Tehdas Osakeyhtiö

— perustettu 1842. —

Tehdas on vieläkin lisännyt jo ennestään suuremmissa monityylisten kaakeliuuniensa näyttelyvarastoa suurella joukolla somia ja mitä muotikkaimpia, uusaikaisimpia malleja, joihin piirustuksia ovat tehneet maamme etevimmät taiteilijat ja arkkitehdit. Rakentavaa yleisöä pyydetään muistamaan käydä näyttelyhuoneustoisamme tehtaalla.

Raitiovannt seisattuvat juuri portilla.
Tilauksia suoritetaan nopeaan.
Hinnat kohtuulliset.
Kustannusarvioita pyynnöstä.

**Wilh. Andsten'in
Tehdas - Osakeyhtiö.**

Havanna-Sikari-Tuonti-Liike (Omistaja - - JACOB REINCKE).

City, Aleksanterink. 54 • HELSINKI • Telefooni 40 02.

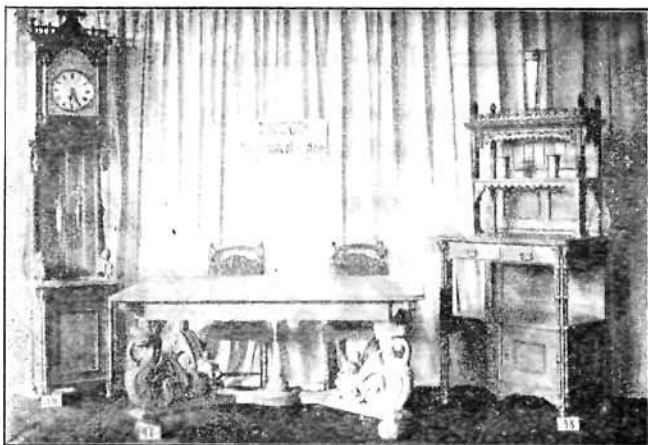
Varasto: Koti- ja ulkomaisia sikareja, paperosseja y. m.

Erikoisuus: Kotitekoisia paperosseja.

käsityöhaaraan. Siten vain se tulee tunnetuksi ja siten voi toivoa suurempaa menekkiä. Tätä menettelyä on myös menestyksellä ruvettu noudattamaan ulkomailla, jossa suuren kyllien tai pitäjain kaikki asukkaat tekevät samoja käsitöitä. Täten saavutetaan sekkin etu, että ammattitaitavuus helpommin kehittyy, osaksi siten, että hankitaan uusia ajanmukaisia malleja, osaksi siten että lähetetään taitavia käsityöntekijöitä seutuihin, joissa joku haara jo on korkeammalle kannalle ehtinyt. Jos taas käsitöitä harjoittavat ainoastaan muutamat henkilöt paikkakunnalla, pysähtyy ammattitaidon kehitys tavallisesti ja koko liike kuoletuu vähitellen menekin puutteesta.

Toinen pääehto, jotta joku käsityöhaara voisi kehittyä kansanteollisuudeksi, on se, että väestö heti alusta saa tarpeellista opetusta, ynnä ajanmukaisia malleja tai piirustuksia. Voidaan tosin väittää, että tämä vaatii suurempia kustannuksia kuin mihin hätäaikoina on varoja, mutta nämä kustannukset tulevat varmaankin ennen pitkään korvatuiksi. Mieluummin kuin että valmistetaan joukottain arvottomia esineitä uhrattakoon vähän opetusta varten, jonka tarkoitus on kohottaa kaikkien valmistajien arvoa. Tässä ei missään tapauksessa tule kysymys sellaisten käsityöläjien opettamisesta, joiden opetteleminen vaatii pitemmän ajan, vaan ainoastaan muutamista päivistä taikka viikoista.

Käytännöllinen toimeenpano voi tietysti tapahtua useamalla tavalla ja sen täytyy joka tapauksessa jäädä riippumaan siitä, mitä käsityöhaaraa aijotaan ruveta istuttamaan. Käsityöharjoittajille on tietenkin annettava neuvoja ja opetusta, mutta sellaisten varsinaisten käsityökoulujen perustamisesta ei kumminkaan voi tulla puhetta, joissa yleistä käsityötaitoa opetetaan. Siihen ei ole aikaa eikä varoja, vaan on ainoastaan harjaututtava valmistamaan muutamia harvoja esineitä. Työkoulussa lelujen valmistamista varten

**N. Romanin Höyröpuu-
sepäntehdas Turussa**

Kuonekalumakasiini ☼ (Perust. 1871)

Helsingissä:

Mikonkatu 4 (Passasi)

sekä **Turussa:**

Sinnankatu 47.

saa esim. jokainen oppilas oman mallinsa, jonka mukaan hän opettajan johdolla työskentelee. Ensimmäiset leikkikalut ovat senvuoksi tietysti huonoa tekoa ja niitä ei voida päästää kauppaan. Mutta vähitellen tekijä tottuu, hänen käsistään syntyy yhä parempia leikkikaluja ja niiden valmistaminen vaatii yhä lyhyemmän ajan. Lopuksi voi oppilas ominpäin suorittaa työn ja saa hän silloin lähteä koulusta, jatkaakseen kotonaan samaa työtä. Koulusta saa hän raaka-aineen ja se ostaa hänen valmiit teoksensa. Avoimeksi jääneeseen paikkaan koulussa otetaan uusi oppilas. Koulusta saavat oppilaat aluksi vapaan ruoan taikka pienen ruokarahaa; saavutettuaan suuremman ammattitaidon saavat he maksun kappaleelta. Käsityökoulu toimisi siten samalla työnantajana ja tulisi tästä kauppapuolesta opettajan pitää huolta yhdessä muutamain muiden koulun läheisyydessä asuvain henkilöiden kanssa. — Täten saatu käsityöteosten varasto olisi sitten käsityöasiamiehen taikka jonkun muun kautta tarjottava välikauppiaille.

Tällaisen suunnitelman menestymiseksi on tietysti harjoitettavan käsityöhaaran valitseminen suuresta merkityksestä. Siihen voi saada hyvän neuvon niistä käsityö- ja tehdastuotteista, joita nykyisin tuodaan ulkomailta, mutta joita täällä kotona voitaisiin valmistaa. Mainitsemme tässä ainoastaan puiset leikkikalut, urheiluesineet (kuten sukset, potkurit, kelkat), matot sekä hienoimmat että karkeimmat, uutimet, ikkunaverhot, raamit, erilaiset koriteokset, tuohiteokset, kesä- ja talvilakit, paperityöt y. m.“

Polttaa ainoastaan alkuperäisiä

„Isänmaa“

paperrossia, jotka valmistetaan hienosta Turkin tupakasta. Hinta ainoastann 25 p. laalikko.

Tupakkatehdas „Fennia“

— Helsingissä. —

Telef. 26 64.

☞ Karttaka Viipurilaista jäljennöistä.

KOTITAIDE (A) V.

Mäkisen Tehdasliike

* Sortavalassa *

valmistaa tunnettuja

Urku- - - - -

harmoonejaan

nykyajan taidesuuntaa vastavassa ulko-asussa

Kuvallisia hintaluetteloita maksutta

Toisena erikoisalana jo on 20 v. aikana ollut kaikkien käsityö-ope-

tusvälineitten

valmistus kansakouluille - - - - -

Alituiset varastot

Tupakkatehdas Osakeyhtiö Virginia

TAMPEREELLA.

Suositta hyväksi tunnettuja teoksian, **paperosseja**: »Union»-, »1900»-, »Virginia»-, »Pynnikki»- ja »Viel' uusi päivä kaikki muuttaa voi» sekä **Pippu-tupakka** »Tampereen vaakuna Prima» ja »Propeerari». — **Huuli nuuskaa**. Valmisteet ovat hienointa turkkilaista tupakkaa.

Kaikki paperossit imukkeilla varustetut. »Tampereen vaakuna Prima'n» polttajat saavat piipun joka 1/4 ja 1/2 katuksille ilmaiseksi.

UUTTA! „Ideal“ — „Monopol“.

Nikolaink.

- 15 - -

JOHN ERICSSONIN

Puhelin

- 2536 -

Huonekaluliike, Puuseppä- & Verhoilijatehdas

Valmistaa huonekaluja ja huonesisustuksia.

Korjaa: vanhoja sekä antiikkisia huonekaluja.

Valmistaa matrassia ja päällystää huonekaluja.

Varasto alkuperäisiä huonekaluja. ☞ Laatii piirustuksia ammattialaansa kuuluville töille.

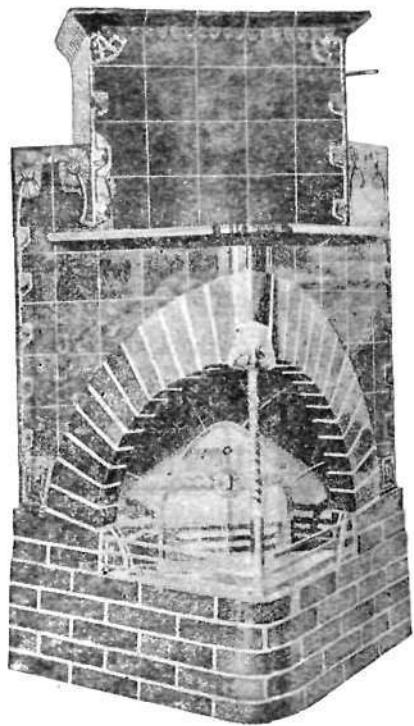
Helsingin Uusi Tapettitehdas

Unioninkatu 32 * omist. W. SALVÉN * Unioninkatu 32

Suurin valikoima koti- ja ulkomaalaisia

Tapetteja, Reunuksia, Friisejä, Rullakartiineja ja Linoleumia tunne-

Erityisliike uutuuksia varten. tusti halpoin hintoihin. Näytteitä ilmaiseksi. ☞

Osakeyhtiö Ruoholahden Kaakelitehdas

Helsingissä.

Valmistaa ja myy kaakeliuunia
mitä moninaisinta lajia.

Joukko uusia malleja, joita ovat
piirtäneet useimmat
suomalaiset arkkitehdit.

Kuvallisia hintaluetteloja pyydet. äissä.

Konttori: Ruoholahdenk. 26
Puhelin 162.

Tehdas ja Varasto:
Ruoholahdenkatu 21.

Juho Wirtasen

★ Jalkineliikessä ★
3 I. Heikinkatu 3

suuri varasto hyviä
jalkineita. Tilaukset
suoritetaan nopeaan
ja huolellisesti.

SUOMEN HALVIN SOITINKAUPPA on **BASKIN PIANOLIKE** — HELSINKI —
Aleksanterink. 17.

Perust. 1877. Edustaa kestävimpiä ja lajimpia pianinoja, parhaimman- Perust. 1877.
äänisiä, etevien tehtaitten valmistamia. 6—10 vuoden takaa.

Korjauspuja Pianoja, Urkuja, Viuluja
y. m. varten. Kallotuksia suorite-
laan ulkomaisen menetelmän mukaan.

Käytettyjä soittimia vastaanotetaan vaihtokau-
passa ja lasketaan niistä korkeimmat hinnat.

Pianojen y. m. virityksiä suorittaa huolellisesti

J. A. BASK.

HENRIK EKBOM

Fabianink. 28. — Puhelin 10 99.

Verhoilija ja Koristelijä

Höyryhuonekalutehdas

Iso varasto valmista
työtä.

Tilaukset suoritetaan
hyvin ja pian.

**Huokeat
hinnat!**

Käsityön-opettajia ja

matti-koulussa Sortavalassa,

voidaan saada erilaisiin toimiin

allekirjoittaneen, koulun johtajan välityksellä — **Sauri Mäkinen, Sortavalassa.**

Puusepän-ammattilaisia

joita ovat saaneet tunnollisen
opin-perustan **E. Mäkisen** am-

HÄTÄAPUTYÖT NILSIÄSSÄ. Eräas-
tä pääkaupungin lehdestä lainaamme seu-
raavan kirjoituksen. „Kun Juan tehdas
viime syksynä joutui seisomaan, syntyi
luonnollisesti suuri puute sen ympäristöllä.
Koetettiin sen tähden saada kotiteol-
isuus paikkakunnalla elpymään. Tässä
päästiinkin niin pitkälle, että esim. leluja,
joita ei koskaan sitä ennen maassamme
oltu valmistettu, jo viime kesänä näkyi
kaupan Helsingissä. Nyt on näitä val-
misteita asetettuna näytteille vaivashoi-
don-tarkastelijan kansliaan.

Ensiksi pistävät siellä silmiin kansall-
pukuiset nuket. (Vertaa sivulla 43 olevaan
kuvaan.) Niitä on Jääsken, Lappväärtin,
Inkerin ja Aino-puvussa. Paitsi näitä
täysissä puvuissa olevia, on vielä pu-
kemattomia ja päättömiäkin. Niiden ruu-
miit ovat valmistetut vahvasta kankaasta.
Muita leluja on runsaasti kaikenmoisia
eläimiä. On jäniksiä, vesilintuja, lam-
paita, elefanteja ja paljon muita. Mal-
leja on hankittu niille Saksasta ja
Wienistä, onpa joku laji, esim. siat val-
mistettu oman mallin mukaan. Nämä
esineet ovat kankaista valmistettuja, mutta
näitä paitsi on vielä puisiaakin leluja.
Yleensä ovat kaikki tulleet hyvin hel-
poiksi, niin että esim. lammas, joka ulko-
mailta tuotaessa maksaa 6 mk., on val-
mistettaessa tullut maksamaan ainoastaan
1 mk. 90 p. Nykyään niitä on saata-
vissa Herlinin, Brunon ja Vinterin lelu-
kaupoissa.

Paitsi leluteollisuutta on puheenalaisilla
paikkakunnilla koetettu elvyttää muuta-
kin käsityötaitoa. Niistä mainittakoon la-
kit, jotka myytäessäkin tulevat olemaan
paljon halvempia kuin ulkomaalaisten.
Huokein maksaa jälleenmyyjille 33 p. ja

Kuvallisia hintaluetteloja pyynnöstä.

KOTITAIDE (A) V.

kallein 2: 25 mk. Lakkeja on jo myyty 300 tus. Naisten käsitoista on myöskin näytteitä runsaasti, etupäässä kankaista. Niitä on esim. lattiamattoja, villasia pukukankaita, pumpulikankaita, pyyheliinoja sekä neula- ja virkkaustöitä.

Puutarhurit ovat tähän saakka tuottaneet tarvitsemiansa koreja y. m. ja vieläpä niin yksinkertaisiakin esineitä, kuin kukkakeppejä suuret määrät ulkomailta. Näitäkin on ruvettu puheenalaisilla paikkakunnilla valmistamaan ja lähettämään vuorostaan ulkomaille, minne kukkakeppejä on lähetetty 10,000 kpl. Muista puuteoksista mainittakoon vielä aivot, jotka on valmistettu laivanvarustajatoiminimi Hjelt & Lindgreniltä Helsingistä hankittuun mallin mukaan. Samalle toiminimelle on niitä myyty 100 paria.

Valmistettu on vielä lapiota useampaa laatua, kirvesvarsia, kihvelinvarsia, kuokanvarsia, lintuluikkuja, jotka viimeainitutkin tähän saakka on tuotu Saksasta, suksia sekä puuastioita ja astialautoja. Viimeainittuja on jo suuret määrät ostettu Etelä-Suomeen.

VALKOISET PILKUT KIILLOTE-TUISTA HUONEKALUISTA, mitkä syntyvät kuumien astioitten tahi kuumien nesteitten vaikutuksesta, poistetaan hieromalla niitä sikaarituhkalla. Puu kiilloitetaan uudelleen hieromalla sitä petrooliin upotetulla tilkalla.

Pianiinoja

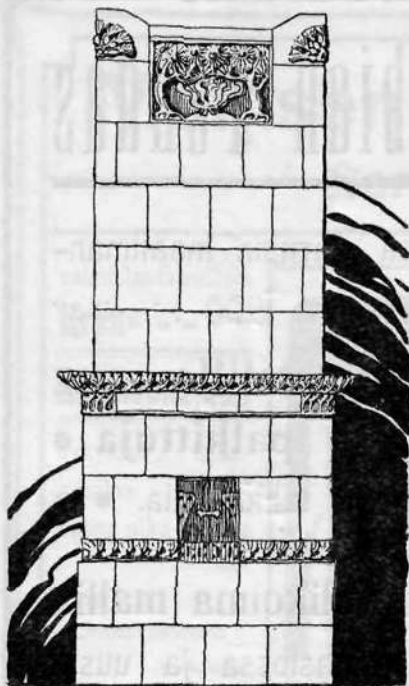
saadaan nyt suoraan Pianotehtaasta „Hellas“. Koettakaa ja verratkaa. Taataan parhaiden ulkomaalaisten vertaiseksi. Käytettyjä soittokoneita korjataan.

Kunnioituksella:

HELLAS OSAKEYHTIÖ.
Antinkatu 43. — Telef. 3774.

KOTITAIDE (A) V.

Turun Kaakelitehdas

Näyttely-Varasto **Helsingissä**
Iso Roopertinkatu 25.

Myy halvalla aivan uusi mallisia kotimaisten arkkitehtien piirustusten mukaan valmistettuja uunia sekä saleja ja ruokasaleja että jokapäiväishuoneita varten.

Suomen Käsityön Ystävien Syysnäyttely

on avoinna joka arkipäivä klo 9 e. pp. — 7 j. pp. Unioninkatu 23. Telef. 22 20.

G. W. SOHLBERG

Liike perustettu 1876. • HELSINKI • Liike perustettu 1876.

Läkki- ja Peltiteosten tehdas.

Valmistetaan kaiken muotoisia messinki, vaski, sinkki, y. m. levyistä TAIDEHELOITUKSIA, KORISTEITA, ORNAMENTTEJÄ piirustusten mukaan mitä huolellisimmin, RAKENNUS sekä KORISTETAKEITA ynnä niiden sinkkausta.

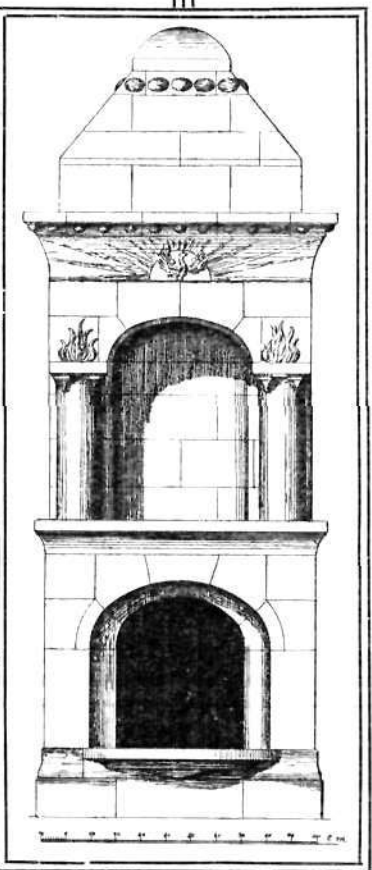
Varastossa on valmiina: KYLPYAMMEITA sinkki- ja rautapellistä, PALORUISKUJA montaa eri kokoa, Andersson'in patentteerattuja ILMA-VENTTIILEJÄ y. m. y. m.

Hintaluetteloja lähetetään pyynnöstä sekä kustannusarvioita.

Työ hyvä.

Hinnat kohtuulliset.

V

Arabian Tehdas

suositaa Pariisin maailman-
näyttelyssä v. 1900 . . . . .

* **kultametalilla** *
* **palkittuja** *
kaakeli- ja takkauunia. * *

Suuri valikoima mallia
löytyy varastossa ja uusia
tehdään tilausten ja h:rojen
Arkkitehtien piirustusten mu-
kaan.

S. Svensk'in Rätäliliike

Yrjönkatu 16. * Puhelin 22 97.

K. H. Renlund

HELSINKI.

Suurin varasto **Jonas & Colwers'in** teräkaluja
niinkuin:

Höylänteriä, Talttoja, Koururautoja, Puu-
veistoteriä, Viiloja, Raspia y. m., y. m.
Myöskin Amerikalaisia työ- ja te-
räkaluja tukuttain ja vähittäin

K. H. Renlundilla Helsingissä.

RAVISTUNEITA PUUASTIOITA ti-
vistetään kitillä, mikä valmistetaan sulat-
tamalla 2 1/2 paino osaa ihraa, 2 paino
osaa vahaa ja 4 paino osaa puhdasta
sian ihraa. Kitin kylmetessä sekoetaan
siihen 2 1/2 osaa seulottua tuhkaa. Kittä
säilytetään kuivalla paikalla ja pehmitte-
tään ennen käytäntöä kynttilän lickillä.
Tivistettävät saumat puhdistetaan kunnol-
lisesti.

MUSTAA PUUNKIILLOKETTA saa-
daan keittämällä (keittoastia ei saa olla
rautainen eikä kuparinen) pussiin sulet-
tua 200 gr. sinipuekstraktia 2 1/2 litrassa
vettä noin puolen tunnin ajan. Liuok-
sen jäähtyttyä lisätään siihen 1 litra puu-
etikkahappoista rautaa ja 1/4 litraa etikka-
happoa. Tämän jälkeen keitetään liuos
uudelleen ja käytetään kylmänä.

J. Hirvelän

Urkuharmoonitehdas

Tampereella

sulkee täten soitantoa rakastavan
yleisön ynnä kansakoulujen johto-
kuntien suosioon hyvän maineen saa-
neita ja useissa näyttelyissä palki-
tuuta teoksiansa.

Huom.! Tukholman Taide- ja Teol-
lisuusnäyttelyssä v. 1897 palkittu kun-
niapalkinnolla. — Hintaluetteloa lä-
hetetään pyydettyä.

Osoite: Vellamonkatu 4, Tampere.
Telef. 7 25.

**SUOMEN VÄRIJÄ
VERNISSETEHTAAN
OSKEYHTIÖ**
HELSINKI E-ESPLANAADIN
KATU 8
VIIPURI KATARIINAN
KATU 4
TURKU ISO HÄMEEN
KATU 32
VÄREJÄ VERNISSOJA
KAIKKIA LAJIA
**EDULLISIN OSTO =
PAIKKA JÄLLEEN
MYYJILLE**

Tapettia ja reunuksia
Suurin varasto muodikkaita mallia.

Linoleumia.

Luppu- ja Pinkkopaperia y. m.
Väriä ja Vernissoja, Siveltimiä y. m.
edullisimmin ja huokeimmin myy

Sanduddin

Tapettitehtaan

Osakeyhtiö

Grönqvistin talossa.

R. E. Westerlund

Pianomakasiini

Helsinki, P. Esplanadinkatu 7.
Puhel. 681.

Suurin Erikoisliike maassamme

Maaailman etevimpien tehtaitten
jälleenmyyjä, joista mainittakoon

Steinway & Sohn,
Schiedmayer,
Rud. Ibach Sohn

y. m. y. m.

Julius Tallberg.

Varasto uudenaikaisia huonekaluheloja.

Kullatua KUPARIA, MESSINKIÄ, NIKKELIÄ y. m.

Eri malleja piirustusten mukaan toimitetaan mitä pikimmin Tehtaalta.

ERILAATUISIA HUONEKALUKKOJA.

Rokkolan hyväksi tunnetta PEILILASIA määrätyissä suuruuksissa suoraan tahtalta.

Wernikken

Laajennettavia Kirjakaappeja.

Ei koskaan liian isot,
ei koskaan liian pienet
aina tarpeeksi tilavat.

Nämät amerikalaiset **Jhane-Kirjakaapit** ovat kokoonpannut **yksineistä**, jotka sovitetaan toistensa yläpuolelle, ja sivuille. * Siten kasvaa kirjakaappi sitä mukana kuin kirjavarasto. * Ilmativiit lasiovet suojaavat kirjoja. * Ylösnostettuina, liikkuvat ovet automaattisesti. * Mainioimpia kirjakaappeja koteihin, kirjastoihin ja konttoreihin. * Eri suuruuksia, tammesta ja mahongista aina varastossa. *

C. Mannerheim'in Konttori, Helsingissä.

Hintaluetteloja ja prospektejä maksutta pyynnöstä.

Helsingin Lasihioimo

suorittaa

Koriste- ja Himmeäksi tabkouksia

Peili-, Ikkuna- ja Ovilasia, Ikkunavarjostimia y. m.

HELSINGIN LASIHJOMO Dunavuorenkatu
N:o 14.

Kuvitettuja kataloogia ja hintaluetteloja toimitetaan pyynnöstä.

Tampereen Tapetti- tehdas Osakeyhtiö

Kotimaisten ja ulkomais-
ten taiteilijain laatimien

PALKITTUJEN

piirrustusten mukaan
tehtyjä

TAPETTEJA,

FRIISEJÄ

ja

REUNUKSIA

